

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Поведінкові фінанси»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	035 Філологія <i>ОП Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська;</i> 052 Політологія <i>ОП Політологія;</i> 071 Облік і оподаткування <i>ОП Облік і оподаткування;</i> 072 Фінанси, банківська справа та страхування <i>ОП Фінанси, банківська справа та страхування;</i> 242 Туризм і рекреація <i>ОП Туризм;</i>
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Трудомісткість	120 годин, 4 кредити
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника(ів)	Капаєва Людмила, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри e-mail: liudmyla.kapaieva@pdau.edu.ua тел. +38050-32-77-840 сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/kapayeva-lyudmyla-mykolayivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	поглиблення теоретичних основ та набуття практичних навичок з поведінкових фінансів для прийняття індивідуальних фінансових рішень та аналізу поведінки суб'єктів фінансів та ідентифікування поведінкових факторів, які впливають на фінансові ринки і компанії.
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗКФК03. Здатність до адаптації та дій в умовах мінливого зовнішнього середовища. ЗКФК04. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності. ЗКФК05. Здатність використовувати критичне мислення в професійній сфері.
Результати навчання	ПРФК04. Знати й розуміти сутність фінансових явищ і процесів, особливості діяльності суб'єктів фінансового середовища, їх роль в досягненні цілей розвитку суспільства.
Методи навчання	1. Організація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: – словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); – наочні (ілюстрування); – практичні (вправи, робота з навчально-методичною літературою). 2. Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності: – методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації, метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); – методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування

	<p>на недоліки, зауваження).</p> <p>3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: - інтерактивні методи (дискусії); - комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).</p> <p>4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: - методи усного контролю (опитування, бесіда); - методи письмового контролю (самостійна робота); - методи самоконтролю (тести, самостійний пошук помилок, самооцінювання, самоаналіз).</p>
<p>Програма навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Роль людини в економічному розвитку суспільства та сучасна поведінкова економіка.</p> <p>Тема 2. Біхевіористична концепція фінансів: теоретичні виміри.</p> <p>Тема 3. Інформаційне середовище прийняття фінансових рішень та поведінкові упередження.</p> <p>Тема 4. Специфіка проявів поведінкових упереджень і біхевіористичні механізми прийняття фінансових рішень економічними суб'єктами.</p> <p>Тема 5. Особисті фінанси у фінансовій системі держави та специфіка прийняття рішень у базовій сфері поведінкових фінансів.</p> <p>Тема 6. Ключові проблеми поведінкових змін громадян у сфері особистих фінансів.</p> <p>Тема 7. Інтелектуальні засади біхевіоризму публічних фінансів у сферах оподаткування та бюджетного процесу.</p> <p>Тема 8. Поведінкові фінанси у прийнятті рішень суб'єктами корпоративних фінансів та фінансових ринків.</p>
<p>Стратегія оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання.</p> <p>Поточний контроль:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) участь у семінарському занятті; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи; 4) опитування; 5) виконання тестів. <p>Форми семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом: залік.</p> <p>Схема нарахування балів з навчальної дисципліни наведена в додатку А.</p> <p>Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку Б.</p>
<p>Політика навчальної дисципліни</p>	<p>Відвідування занять:</p> <p>Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо).</p> <p>Правила поведінки на заняттях:</p> <p>Здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування або користування калькулятором.</p>

	<p>Дедлайни та перескладання: Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.</p> <p>Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.</p> <p>Додаткові можливості для здобувачів вищої освіти: Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Відсутні.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карлін М.І. Поведінкові фінанси: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для магістрів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 36 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21442/3/Karlin_PovFinMah_2022.pdf 2. Компанієць В. В., Полякова О. М. Економічна психологія: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. Ч. 4. 90 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Ekonomichna-

[psykholohiya.pdf](#)

3. Нікіфоров П.О., Марич М.Г. Поведінкові фінанси: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича. 2022. 144 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle>
4. Поведінкові фінанси: інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної і заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач: к.е.н., доцент Барабаш Л.В. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. 32с. https://finance.udau.edu.ua/assets/files/metodichki-magistr-2021/pf_praktichni.pdf
5. Поведінкові фінанси: методичні матеріали для виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач: к.е.н., доцент Барабаш Л.В. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. 16 с. <https://finance.udau.edu.ua/assets/files/metodichki-magistr-2021/pf-kontr.pdf>

Допоміжні

1. Адаменко А.С. Сутність поведінкових фінансів та їх зв'язок з іншими науками. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/71.pdf>
2. Возняк Г.В., Бенюк Л.Я. Обґрунтування поведінкових закономірностей прийняття рішень суб'єктами фінансово-економічних відносин на регіональному рівні. *Регіональна економіка*. 2021. №1(99). С. 72-80. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-1-8>. https://re.gov.ua/re202101/re202101_072_VoznyakHV,BenovskaLYa.pdf
3. Гайдаржийська О.М., Щепіна Т.Г., Масюк І.І. Поведінкові фінанси та їх вплив на фінансовий результат діяльності підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. №3/1. URL: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.3\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.3(1).4) <http://efp.in.ua/uk/journal-article/380>
4. Ілляшенко П. Поведінкові фінанси: інвестиції домогосподарств та прийняття рішень про позички. URL: https://www.researchgate.net/publication/323446053_Povedinkovi_finansi_investicii_domogospodarstv_ta_prijnatta_risen_pro_pozicki
5. Карпінський Б.А. Поведінкові фінанси як ефективний базис відображення раціональності й ірраціональності фінансових рішень у системі державотворчого патріотизму нації. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 282-290. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-282-290>
6. Карпінський Б. А. Фундаменталізація поведінкових фінансів у системі домінуючої взаємодії державотворчого патріотизму нації URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-2_0-pages-347_355.pdf
7. Нікіфоров П.О., Марич М.Г. Місце моралі у теоретичній схемі поведінкових фінансів: постановка проблеми. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-90>
8. Повод Т.М., Адвокатова Н.О. Поведінкова економіка: сутність та концептуалізація поняття. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (2), 213-221. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/68>
9. Сторонянська І.З., Бенюк Л.Я. Поведінкові фактори у прийнятті

	<p>фінансово-економічних рішень суб'єктами економіки в умовах невизначеності. <i>Фінанси України</i>. 2022. №6. С. 112-128. https://finukr.org.ua/docs/FU_22_06_112_uk.pdf</p> <p>10. Харабара В. М., Грешко Р. І., Третьякова О. В. Поведінкові фінанси: сутність та основні теоретичні блоки. <i>Ефективна економіка</i>. 2021. № 4. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8814 (дата звернення: 17.12.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.105</p> <p>11. Харабара В.М., Грешко Р.І., Третьякова О.В. Поведінкові фінанси: сутність та основні теоретичні блоки. <i>Ефективна економіка</i>. 2021. №4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/107.pdf</p> <p>12. Циганова Н.В. Взаємодія суб'єктів фінансового ринку в умовах поведінкової економіки. <i>Науковий погляд: економіка та управління. Гроші, фінанси і кредит</i>. 2019. №2 (64). С. 174-184.: URL: https://doi.org/10.32836/2521-666X/2019-2-64-21</p> <p>13. Циганова Н.В. Взаємодія суб'єктів фінансового ринку в умовах поведінкової економіки. <i>Науковий погляд: економіка та управління</i>. 2019. №2 (64). С.174-184. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2019/2_64_2019/23.pdf</p>
Рік введення	2024

Додаток А
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					
	Участь у семінарському занятті	Виконання практичних завдань	Завдання самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	Разом
Тема 1. Роль людини в економічному розвитку суспільства та сучасна поведінкова економіка.	3	2	2	2		9
Тема 2. Біхевіористична концепція фінансів: теоретичні виміри.	3	2	2	2		9
Тема 3. Інформаційне середовище прийняття фінансових рішень та поведінкові упередження.	3	2	2	2		9
Тема 4. Специфіка проявів поведінкових упереджень і біхевіористичні механізми прийняття фінансових рішень економічними суб'єктами.	3	2	2	2		9
Тема 5. Особисті фінанси у фінансовій системі держави та специфіка прийняття рішень у базовій сфері поведінкових фінансів.	3	2	2	2		9
Тема 6. Ключові проблеми поведінкових змін громадян у сфері особистих фінансів.	3	2	2	2		9
Тема 7. Інтелектуальні засади біхевіоризму публічних фінансів у сферах оподаткування та бюджетного процесу.	3	2	2	2		9
Тема 8. Поведінкові фінанси у прийнятті рішень суб'єктами корпоративних фінансів та фінансових ринків.	3	2	2	2		9
Виконання тестів					28	28
Разом	24	16	16	16	30	100

Додаток Б

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

- участь у семінарському занятті (діапазон 0-3 бали):

3 бали	доповідь
2 бали	доповнення;
1 бал	питання;
0 балів	студент не прийняв участь в семінарському занятті, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання

- виконання вправ на практичних заняттях (діапазон 0-2 бали);

2 бали	правильне виконання;
1 бал	неповне виконання з певною кількістю помилок;
0 балів	студент не виконав завдання

- виконання завдань самостійної роботи – діапазон 0-2 бали:

2 бали	правильне виконання;
1 бал	неповне виконання з певною кількістю помилок;
0 балів	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання

- опитування (діапазон 0-2 бали):

2 бали	здобувач вищої освіти повну відповідь;
1 бал	здобувач вищої освіти неповну відповідь;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь, що не дає можливість оцінити формування ним відповідних компетентностей та набуття програмних результатів навчання

- розв'язування тестів (діапазон 0-28 балів – оцінюється за питомою вагою наданих вірних відповідей шляхом тестування на онлайн-платформі MOODLE).